

Opetushallituksen lausuntopyyntö Välinehuollon perustutkinnon 2026 perusteista

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen välinehuollon asiantuntijoiden vastine lausuntopyyntöön

1. Rakenteellinen selkeys ja toistuvuus

Ammattitaitovaatimusten ja arviointikriteerien toistuminen lähes identtisinä eri tutkinnon osissa heikentää dokumentin luettavuutta. Ehdotamme, että nämä esitetään yhtenä kokonaisuutena tutkinnon alussa, ja tutkinnon osissa kuvataan vain erityispiirteet tai poikkeamat.

Kaikissa tutkinnon osissa on tuotu laadukkaasti esille prosessin vaiheet, ja jaoteltu ne suunnitteluun ja valmistautumiseen, varsinaiseen työvaiheen toteuttamiseen sekä työprosessin viimeistelyyn.

2. Teknologian ajantasaisuus ja terminologia

Välinehuollossa teknologian käyttö, kuten automaatio, RFID, digitaaliset dokumentaatiot ja sterilointiprosessin valvonta, on arkipäivää. Nykyinen terminologia, kuten "mahdollinen automaatio", ei vastaa työelämän todellisuutta. Ehdotamme muotoiluja kuten: "käyttää käytettävissä olevia automaatio- ja toiminnanohjausjärjestelmiä" tai "toimii teknologisesti varustelluissa ympäristöissä".

3. Erityisvälineiden käsittely

Implanttien ja tehdaspuhdistettujen tuotteiden käsittely vaatii erityistä osaamista. Näille tulee laatia omat tarkennetut osaamistavoitteet ja arviointikriteerit, erityisesti jäljitettävyyden ja avaamattomuuden osalta.

4. Kielitaitovaatimusten realismi

Kolmen kielen hallintavaatimus ei ole realistinen kaikissa työympäristöissä. Ehdotamme muotoiluja kuten: "ymmärtää ja osaa soveltaa vieraskielistä dokumentaatiota työssään" tai "kommunikoi perustasolla englanniksi tarvittaessa", jotka vastaavat paremmin työelämän tarpeita.

5. Arviointikriteerien esitystapa

Viisiportainen arviointiasteikko on toimiva, mutta sen toistaminen jokaisessa tutkinnon osassa on tarpeetonta. Ehdotamme sen esittämistä yhtenäisesti tutkinnon alussa, ja vain poikkeukset kirjattaisiin osakohtaisesti.

6. Teorian ja käytännön yhteys

Teoreettinen osaaminen (esim. mikrobiologia, hygienia, kemia) tulee sitoa konkreettisesti käytännön työhön. Esimerkit, kuten pesuohjelman valinta biofilmin poistoon tai veden kalsiumpitoisuuden vaikutus sterilointiin, konkretisoivat teorian merkitystä työn laadulle ja turvallisuudelle.

7. Kestävä kehitys

Kestävä kehitys tulee konkretisoida esimerkein, kuten pesuaineiden annostelu, pakkausmateriaalien minimointi, kierrätys, energiatehokkuus ja elinkaariajattelu. Välinehuollossa on merkittävä potentiaali kestävyiden edistämiseen, jota ei luonnoksessa hyödynnetä riittävästi. Myös välinehuollon aineiden ja tarvikkeiden kilpailuttamisella voidaan vaikuttaa kestäväan kehitykseen, joten kilpailutusosaamisen voisi myös huomioida tutkinnon osaamisvaateissa.

8. Infektioiden torjunta – rakenteellinen puute

Infektioiden torjunta on välinehuollon toiminnan ydin, eikä mielestämme valinnainen osa. Sen sijoittaminen valinnaisiin tutkinnon osiin antaa virheellisen kuvan ja vaarantaa osaamisen tasalaatuisuuden. Infektioiden torjunta tulee sisällyttää pakollisiin tutkinnon osiin syvällisesti opetettavana ja arvioitavana osaamisalueena. Välinehuolto on kriittinen toiminto sairaalainfektioiden ehkäisyssä ja laadukkaassa potilashoidossa. Infektioiden torjunnan roolin korostaminen vastaisi paremmin työelämän vaatimuksia ja alan standardeja (esim. ISO 13485, SFS-EN ISO 15883).

9. Työpaikkaohjaajana toimiminen

Työpaikkaohjaajana toimiminen on osa välinehuoltajan työtä, joten toivoisimme sen sisältyvän tutkinnon pakollisiin osiin. Välinehuoltoalan opiskelijan osaaminen kehittyy mestari-kisällityyppisessä yhteistyössä kokeneen välinehuoltajan kanssa, ja koemme että työpaikkaohjaajana toimiminen sekä opiskelijan osaamisen arviointi on osa välinehuoltajan ammattiosaamista.

Lotta Järventaus
Hoidon tukipalvelujen päällikkö
Hämeenlinna